

МОДЕРНО ПТИЦЕВЪДСТВО

Органъ на Българския Птицевъденъ Съюзъ — София

Vereinsblatt des Bundes Bulgarischer Geflügelzüchter E. V. — Sofia.

Годишенъ абонаметъ 50 лева предплатени.

За д-ва, кооперации, учреждения, читалища, ученици, трудоваци, войници и членове на птицевъднитѣ дружества и клубове 40 лева.

Обявления и реклами се приематъ по споразумение.

Всичко, което се отнася до списанието, да се изпраща до редакцията — Плѣвень.

Редакторъ М. Ц. Цоневъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

- 1) Птицевъдната опитна станция въ София Мѣроприятията на г. М-ръ Д. Христовъ за подобрене птицевъдството въ България; 2) Значение и целъ на птицевъднитѣ изложби — М. Ц. Цоневъ; 3) Коя раса кокошки да отглеждаме — И Шерцлъ; 4) За изборъ на пѣтелъ — Tom (White); 5) Означаване и номериране на кокошкитѣ — Христофоръ Василевъ; 6) Птицевъдни уреди — Вл. Цоневъ; 7) Контролиране носливостта на домашнитѣ птици — И. Шерцлъ; 8) Яребичната Италянка — П. Д. Бубовъ; 9) Губеркулоза у птицитѣ — д-ръ Сим. Игнатовъ; 10) Лоши навици у домашнитѣ птици — Ят. Бойчиновъ; 11) Зразителния бѣлъ поносъ у пилетата отъ зоотехническо (скотовъдно) гледище — д-ръ Сим. Игнатовъ; 12) Износъ на яйца и птици — К. Лондереръ; 13) Сведения за пазара у насъ и странство; 14) Съюзенъ и кооперативенъ животъ. 15) Писмо отъ Ломъ.

Къмъ абонатитѣ и дружествата.

Следвайки своето задължение, редакцията съ настоящия брой поднася кн. 6 и 7 отъ сп. „Модерно птицевъдство“ на своитѣ абонати.

Това ще последва и за напредъ, тъй като излизането на списанието е гарантирано. За неговото подобрене и разпространение, обаче, има още много да се желае.

Ето защо, сжщата апелира къмъ всички неплатили абонати да сторятъ това най-късно до 15 ноемврий, за да може съ още по-голяма сигурностъ да се изпълни подетото до край дѣло.

Съ настоящия брой на мнозина неплатили абонати ще се представи по пощата квитанция за абонаментъ за 1928 год.

Сжщитѣ се умоляватъ най-учтиво да изплатятъ последнитѣ, защото тѣхното изпращане е свързано съ много разности.

Нека отдѣлнитѣ дружества побързатъ съ изпращането на списъцитѣ и сумитѣ отъ абонамента.

ОТЪ РЕДАКЦИЯТА.

Птицевъдната опитна станция въ София. Мѣроприятията на г. М-ръ Д. Христовъ за подобрене птицевъдството въ България.

Гѣтни бележки отъ D-г Ег. Pezalt — Dresden.

Пѣтувайки изъ България, чужденеца вижда, че това е единствената страна въ Ориента, въ противоположностъ (на другитѣ, кждето се работи най-трѣскаво и усърдно. Нѣма другъ народъ на Балканитѣ, които да се отличава съ трудолюбие, интелигентностъ и усърдието на българитѣ. А това обстоятелство прави пребиваването на чужденеца въ тая страна доста приятно, въпреки безбройнитѣ неудобства, на които свикваме по необходимостъ!

Действително, България е една земледѣлски страна. Тя е държавата на дребния земледѣлецъ, на дребния стопанинъ. При това отрядно впечатление прави стремежа на управлението, което, съзнавайки стопанската структура на земледѣлското население, употребява всички усилия за неговото въздигане. Всички интелигентни сили въ България се стремятъ да обяснятъ на най-дребния земледѣлецъ, че само тогава, когато изнася качествено и количествено подобрена стока на пазаря, ще се подобри неговото благосъстояние. Голѣмъ е стремежа и за разнообразяване на неговия поминѣкъ или по-скоро отдѣлнитѣ клонове отрасли на стопанството му. Особенна роля играе и птицевъдството за българския дребенъ собственикъ на земя . . .

Заслужава да се истѣкне, че българския министъръ на Земледѣлието, г-нъ Дим. Христовъ, отдава особено значение и внимание на проблема за птицевъдството. Преди време той е заявилъ, голѣма ще бжде придобивката за България, ако се успѣе и увеличи носливостъта на отдѣлната птица съ 30 40 яйца повече. Това увеличение би се отразило доста много на търговския балансъ и благосъстоянието на българския селянинъ. При една наличностъ отъ 10 милиона живъ инвентаръ, разликата би била съ 300 400 милиона яйца въ повече, които биха могли да се изнесатъ.

На сжщото Министерство е много добре известно, че българския селянинъ предприема подобрения само тогава, когато му се покажатъ нагледно очебиющи факти и насърдчи инициативата му. И за това министерството на земледѣлието обяви, че дава всѣкому една премия—награда отъ 2000 лева (около 60 гер. марки), който построи курникъ по образецъ на сжщето. Тази мѣрка безпорно даде свойтѣ добри резултати. До 1. I. тази година въ България бѣха построени 1407 такива кокошарника, на чийто собственици сж изплатени премиитѣ. Днесъ—за днесъ се намиратъ въ строежъ

още 600 подобни курници. Съ това постижение, а именно подобрене живота и хигиеничните условия на кокошката, се почувствува едно увеличение на носливостта. Г-нъ министра, обаче, пожела неговата дейност да отиде по-далече, като се направи всичко за проучване и подобрене на *расата*, която ще остане доминирующа за напредъ.

Дългогодишните опити показаха, че съществува грамадна разлика въ носливостта на една раса. Има фамилий, които даватъ отлични резултати, а други, които показватъ противоположното. Това колебание се забелъза и при мѣстната кокошка.

За да се установи, обаче, коя е най-носливата и най-пригодната раса за мѣстните условия, министерството построи, не далече отъ София, българската столица, *една опитна птицевъдна станция*. Нейната задача е да издири посрѣдствомъ научните методи най-добрата и пригодна за България раса. Претенциите, които българския селянинъ имаше спремо една кокошка, сж значително голѣми и за това трѣбваше да се обърне внимание и даде преимущество на българската кокошка. Кокошката, която трѣбваше масово да се разпространи между населението, трѣбва да има следните качества: да е издържлива къмъ мѣстните климатически условия, устойчива спремо болестите и да си търси усърдно храната. При това сжщата да е добра носачка и да дава вкусно и пригодно за пазаря месо. За резултата отъ тѣзи изследвания сега не може да се каже още нищо, защото е рано. Но, може да се твърди съ положителностъ, че крастосването на българската кокошка съ културните раси има вече доста добри резултати.

Управителъ на въпросната станция е г. *Хлѣбаровъ*, професоръ отъ агрономическия факултетъ при софийския университетъ. Станцията има 12 отдѣления съ по 50 кокошки отъ всѣка порода. Всички птици въ отдѣлните дворове сж подложени на щателно изслѣждане и проучване. Най-строго се наблюдава здравословното състояние на кокошките, а така сжщо и тѣхната носливостъ, тежината на яйцата и пр. и пр. До нея сж построени още 8 отдѣления за развъждане. Въ едно отъ тѣхъ сж поставени и инкубаторите — машините за изкуствено лупене, които могатъ да излупятъ наведнѣжъ 1400 яйца. Въ друго едно отдѣление пилетата се излупватъ и отглеждатъ естествено, посрѣдствомъ пуйки. Не липсва сжщо и изолационното отдѣление, където се поставятъ всички новопристигнали птици, където се подлагатъ на щателенъ прегледъ, касателно здравословното имъ състояние. До това отдѣление е и *болницата*.

Особенна приятностъ доставя на окото образцовата чистота, която царя въ цѣлата станция. Предъ всѣки курникъ има единъ дворъ отъ 250 кв. м., където кокошките дирятъ на свобода своята храна. Край тия дворове се зеленее око-

ло 1,5 хектара люцернова ливада, въ която птицитѣ се ширятъ на свобода.

Споредъ заявлението на г. Проф. Хлѣбаровъ, тази станция ще може за кратко време ежегодно да произвежда 5000 породисти пилета, като отчасти ще задоволи безбройнитѣ запитвания отъ всички краища на България.

Съ това само не се изчерпва задачата на станцията. Сжщата си е поставила за целъ да разпространи между населението всички рационални и интензивни птицевъдни методи. За тая целъ въ всички държавни стопанства и земледѣлски училища ще бждатъ уредени птицевъдни дворове за демонстрация предъ населението. Тѣ ще бждатъ клонове на централната станция. Тая дейность за бждаще ще се простре и въ частнитѣ дворове на птицевъдцитѣ.

Въпрѣки, че днесъ за днесъ не се чувства резултата и влиянието въ голѣмъ мащабъ на станцията, не може да не отбележимъ впечатлението, че тукъ се работи усилено и сериозно, която работа единъ день ще даде сигурно своя плодъ.

М. Ц. Цоневъ.

Значение и целъ на птицевъднитѣ изложби.

Живѣемъ въ вѣкътъ на изложбитѣ. Въ всички области, било индустрия, изкуство, земледѣлие или скотовъдство се забелѣзва този стремежъ напоследъкъ. Ето защо, ние съ сигурность можемъ да говоримъ за значението на тия изложби, безъ които културнитѣ държави не биха се радвали на днешнитѣ успѣхи и стопански придобивки. Днесъ никой не може да отрече, че изложенията сж мѣстата, кждето действително се излага плодътъ на упорития човѣшки умъ и трудъ на всеобщъ показъ, на съревнувание.

За птицевъдството, което е единъ отъ най-значителнитѣ отрасли на скотовъдството, изложбата се явява сжщо така необходима. А ползата отъ една птицевъдна изложба е грамадна и всестрана. Посрѣдствомъ нея на птицевъдството се дава единъ потикъ, единъ тласкъ напредъ и то въ голѣмъ мащабъ, особено на расовото такова. При наличността на едно подобно съревнувание, интереса у птицевъдцитѣ се значително засилва и тѣ започватъ да гледатъ на него съ още по-голѣма любовь и старание.

Така че отдѣлнитѣ птицевъдни дружества трѣбва да уреждатъ изложби не само заради тѣхнитѣ членове, а така сжщо и да привлекатъ вниманието на околната срѣда, ако искатъ да иматъ успѣхъ въ подетото дѣло.

Като говоримъ за изложбитѣ и тѣхната необходимостъ, не бива да забравяме, че честото имъ повтаряне може да даде и отрицателни резултати, тъй като повтарянето имъ досажда на посетителя и изложителя птицевъдъ. Въ такива случаи, последния отправя цѣлото си внимание само на външността на птицитѣ си, за да може съ по-голяма сигурностъ да получи премия и награда. Отъ това страда, много естествено, стопанско-полезната страна на птицевъдството. Думата ни е за локалнитѣ изложби, за тия, които отдѣлнитѣ д-ва уреждатъ, а не за така нареченитѣ годишни национални изложби, чийто ежегодно устройване е една необходимостъ.

Известно е, че изложбата не е въ състояние да ни даде представа за полезнитѣ качества или частно за носливостта и пр. на тази или онази раса. Въ сжщата птицитѣ се премиратъ и окачествяватъ само по тѣхната външностъ. Обаче, добре набитото и опитно око може да направи много точни заключения и преценки за полезното въ отдѣлнитѣ птици. На изложбитѣ птицитѣ се излагатъ въ тѣхната приятна форма, естествена красота и държане, понеже не само полезността, а така сжщо и външността допринасятъ много за окачествяване на сжщитѣ. Любовта къмъ тѣхъ не бива де липсва, а тя се заражда не само отъ полезното, но и отъ тѣхното приятно и гиздаво облекло.

Отъ птицевъднитѣ изложби и самитѣ птицевъди извличатъ голѣми ползи. Посрѣдствомъ тѣхъ добрия, съвестния птицевъдъ намира много лесно купувачи за своитѣ птици и неговото име се популяризира въ по-широкъ кръгъ.

Това означава за него една ценна реклама и демонстрация, които му увеличаватъ поржчкитѣ за яйца и птици. Сравнението пъкъ на неговитѣ птици съ тия на другитѣ му дава сжщо така поука, доста ценна и отъ значение за бжщата му дейностъ.

За техническата страна на изложбитѣ не ще се спираме много. Съвсемъ бѣгло ще поменемъ, че за уреждане на сжщитѣ сж необходими парични срѣдства. Въ странство обикновено изложбитѣ се организиратъ отъ птицевъднитѣ сдружения и то подъ покровителството и материалната подкрепа на Министерството на Земледѣлието и въ редки случаи отъ нѣкой богатъ птицевъдъ или любителъ.

Главнитѣ разходни пера при уреждане на една изложба сж: наема за салона (помѣщението) и набавяне кафези за изложбата, безъ които последната е немислима и невъзможна. Кафезитѣ за излагане сж направени отъ тель. Тѣ се нареждатъ въ правилни колони, съобразно помѣщението и то така, че посетителя свободно и отъ всѣкжде да може да наблюдава изложенитѣ въ тѣхъ птици. Прието е да се поставя въ единъ такъвъ кафезъ: 1, 1 или 1, 2 (1 пѣтель и една или две кокошки).

Прихода отъ изложбата е: отъ входъ, процентъ отъ продажбитъ, лотария и разни. Всички тия подробности не сме въ състояние да изложимъ въ краткото мѣсто, съ което разполагаме, така че, интересующитъ се отъ тѣхъ нека се отнесатъ до Българския Птицевъденъ Съюзъ, който е изработилъ планъ-правилникъ за уреждане на птицевъдни изложби.

Какво грамадно значение иматъ изложбитъ за повдигане и поощрение на птицевъдството говори и факта, че г. Д. Христовъ, министъръ на земледѣлието, който направи много за нашето птицевъдство, отпусна тази година една субсидия отъ 25,000 лева на софийското дружество за уреждане на първата следъ войната локална окръжна изложба.

Смѣемъ да вѣрваме, че сжщото дружество ще употреби всички усилия за сполучливото уреждане на тази изложба, толкова повече, че срѣдства не липсватъ.

И. Шерцлъ.

Коя раса кокошки да отглеждаме.

Съ нарастване интереса къмъ подобрене и модернизиране на птицевъдството у насъ, идва на дневенъ редъ и въпроса коя раса кокошки трѣбва да отглеждаме, за да извлѣчемъ най-голѣма полза отъ нашето птицевъдно стопанство.

Отъ всѣкжде чуваме и четемъ най-добри отзиви и хвалби ту за Легхорна, ту за Ростисланда, Миньорката, Виандота или друга нѣкоя общо известна кокоша раса. При това, всѣки птицевъдъ хвали и рекламира тази или онази раса, въ зависимостъ отъ расата, на която той се е спрѣлъ и отглежда. Коя е, обаче, най-добрата раса и какъ би могълъ единъ начинающъ птицевъдъ да бжде изведенъ отъ заблуждение, това сж въпроситъ, които ще се постарая да разясна на кратко.

Тукъ, не искамъ да изброявамъ добритъ и лошитъ качества на отдѣлнитъ раси, а ще се опитамъ по-скоро да дамъ нѣколко полезни съвети на начинающа — птицевъди.

Обикновенно, развъждаме кокошки за използване и за красота. До сега у насъ се практикуваше певече втория случай. Най-напредъ красотата, а после, може би, и ползата. Значи и дветъ качества! Наистина, да притежавашъ красиви животни съ типична стойка, цвѣтъ и пр., които биха ни задоволили и по отношение на носливостъта, това е нашия идеалъ, това е нашата стопанска цель.

Не бива, обаче, да забравяме, че ние сме въ началото! Още много вода ще изтече, докато ще можемъ да постигнемъ тѣзи две качества, ето защо, трѣбва да вѣрваме бавно но сигурно напредъ!

Трѣбва да се стремиме за постигането на богата въ качествено и количествено отношение носливостъ, една отъ главнитѣ цели, за което именно държиме и развъждаме птицитѣ. Естествено е, че характернитѣ белези на расата трѣбва да се запазятъ и следъ това да обърнемъ внимание на типичното оперение, гребена и пр. условия, които се изискватъ отъ щандартното типичното животно.

Който иска да има въ курника си красиви птици, може лесно да си набави такива направо отъ изложби или птицевѣди, които ги отглеждатъ за тази целъ.

Онези пъкъ, които развъждатъ кокошки за яйца, а безпорно е, че такива птицевѣди ще има много повече, трѣбва да се стремятъ къмъ съвършено други заложби, като на първо мѣсто не се забравя носливостъта, която може да се постигне само чрезъ най-строгото контролиране на всѣка отдѣлна кокошка. Който, обаче, държи много на красотата, ще си избере най-красивитѣ екземпляри за разплодъ. При това, нека се запомни, че е абсурдно да се смѣсватъ две различни понятия — красотата и носливостъта. — Че думитѣ ми сж правдиви, това ни доказватъ резултатитѣ отъ птицевѣднитѣ конкурси и изложки. Никога най-красивата кокошка не е най-добрата носачка и обратното. Ние, обаче, продължаваме да се стремимъ и отглеждаме красиви птици! А това е именно най-голѣмата грѣшка, която трѣбва да избѣгнемъ. Съвсемъ не желая да подценявамъ пропагандаторското значение на щандартнитѣ изисквания, но ние трѣбва да последваме другитѣ по напреднали отъ насъ страни, къмъ които да се приспособиме и да се научимъ да правимъ разлика между тѣзи две самостоятелни понятия.

Отглеждайте и развъждайте красиви птици за изложби, но не забравяйте, че на първо мѣсто трѣбва да отглеждаме кокошкитѣ заради стопанскитѣ имъ качества — главно носливостъта. Че само посрѣдствомъ контролирането носливостъта ще постигнемъ неимовѣрни резултати, за това имаме достатѣчни доказателства, макаръ за сега само въ чужбина.

Въ Чехия единъ мой приятель си доставилъ преди 6 години американски Легхорни и чакалъ да му снесатъ обещанитѣ 200 яйца годишно. Въ първата година той трѣбвало да се задоволи само съ 135. Съ течение на времето, посрѣдствомъ щателно контролиране носливостъта на всѣка кокошка, съ избиране на разплодниа материалъ, целесъобразно опресняване на кръвта, миналата година, значи, следъ петъ годишно контролиране той е постигналъ най-висока носливостъ отъ най-добрата си носачка, а именно 214 яйца! При това храненето е било обикновено, а двора за разходка съвсемъ ограниченъ. Това е резултатъ, наистина, повече отъ блѣскавъ? . . . Тѣлото е съвсемъ деформирано отъ усиленото носене, задната частъ спаднала (снела е презъ лѣтото 28 яйца за 1 месецъ), съ една дума казано, на изложба тя

би служила за посмѣшище. И въпреки това, тя има въ стопанско отношение много по голѣма стойностъ, отъ колкото най-красивия премиранъ екземпляръ на изложбата.

Прочее, искаме да бжда кратъкъ. Който желае да има доходно стопанство, т. е. да има голѣмо количество яйца, нека не се заблуждава отъ рекламитѣ и хвалбитѣ на тази или онази раса, защото всѣка раса може да се култивира въ висока носливостъ. За това приизбора на известна раса, която ви се харесва, не забравяйте да попитате контролирвали птицевѣда, отъ който ще си набавите яйцата своитѣ птици — единствено и най-сигурно срѣдство за повдигане носливостъта на птицитѣ и сигурна гаранция, че за нѣколко години ще бждете доволни отъ вашето птицевѣдно стопанство.

Споредъ американската практика въ птичи стада носливостъта се движи, както следва: 25% отъ кокошкитѣ снасятъ срѣдно 180 яйца, 50% — 125 яйца и 25% само 60 яйца годишно. Ето защо, последнитѣ 25% отъ нашето птицевѣдно стопанство трѣбва веднага да отстраниме и то не само защото истинския птицевѣдъ не може да търпи такива кокошки въ стопанството си, но той не бива да ги държи, защото тѣзи кокошки живеятъ отъ труда на добритѣ и прилежни носачки и изяждатъ печалбата на птицевѣдното стопанство.

Tom (White).

За избора на пѣтель.

Още преди 40 години единъ американски чифликчия на име Данъ Юнгъ се занимавалъ съ скотовѣдство и, въ желанието си да направи отъ своя синъ способенъ стопанинъ, той го изпратилъ въ О. Джерсей да проучи скотовѣдството на самото мѣсто.

Следъ тригодишна работа и учение, младия американецъ се завърналъ въ отечеството си, но, вмѣсто да се предаде на отглеждане чистокръвни джерсийски говеда, той се отдава тѣломъ и духомъ на птицевѣдството. Любимата му раса е била *бвлата легхорна*. И той се заелъ да приложи усвоенитѣ въ Джерсей принципи. Бидейки практиченъ човѣкъ, той запазилъ за себе си усвоената система и постигналъ колосални успѣхи по носилностъ и красота на неговитѣ птици. Носливостъта стигна до 288 яйца годишно и, благодарение на усилията му, Лехорната доби днешния си съвършенъ видъ. Преди деветъ години той се оттеглилъ отъ активно птицевѣдство. Негова примѣръ бѣше заразителенъ и следъ него мнозина американци станаха милионери отъ птицевѣдство. Въ тѣхнитѣ каталози виждаме *пѣтли*, чийто

цени стигатъ до 500 долара, т. е. 70,000 лева. И тѣ намиратъ купувачи.

Американцитѣ считатъ, че мъжкия разплодникъ струва колкото половината отъ цѣлото стадо.

При Лехорнитѣ, пустнати на свобода, единъ пѣтель е достатъченъ за 10—25 кокошки. Това е вѣрно, когато имаме 50 кокошки и 2 пѣтли. Най-добри резултати се добиватъ съ единъ пѣтель и 20 кокошки. Азъ лично съмъ констатиралъ отличнитѣ резултати отъ 75 кокошки и 2 пѣтли, тогава, когато 18 кокошки и единъ пѣтель не даваха задоволителни резултати, понеже две отъ кокошкитѣ не бѣха снели нито едно оплодено яйце. Прехвърлени въ друго отдѣление, тия 2 кокошки се оказаха отлични носачки на оплодени яйца.

За жалость, днесъ мнози не отдаватъ достатъчно, за да не кажемъ никакво значение на голѣмия въпросъ за изборъ на пѣтела. Нека оставимъ настрана за моментъ красотата и да спремъ само на полезната продуктивностъ. Употрѣблението на контролнитѣ гнѣзда, родословнитѣ свидетелства, рекорди и пр. безъ съмнение е най-добрата метода общо взета. Но, не всѣки може да си служи съ контролнитѣ гнѣзда, защото това е една сериозна работа, ако наистина я вършиме внимателно: тя струва пари, пъкъ не е толкова приятна за тозъ, който не е голѣмъ любителъ.

За ония, които не искатъ да прилагатъ тази метода и не желаятъ да си купуватъ пѣтли съ родословни свидетелства, нужно е да знаятъ начини и способности за изборъ на добри пѣтли, като сами прегледатъ птицата.

Отъ всички системи, тая на Валтеръ Хоганъ е най-известна; тя се потвърди по резултатитѣ си отъ системата на контролнитѣ гнѣзда въ размѣръ до 60—70%. При това, трѣбва да допустнемъ, че всѣка система, която спомага за подбора, заслужава да бжде проучена. Има много нѣща, за които трѣбва да държимъ смѣтка. Така напр. за *цвѣта на краката на носачкитѣ*. Цвѣтътъ е сщия, който кокошката употребява за боядисване на желтъка; този цвѣтъ по краката намалява презъ периода на усилено носене, понеже се обсорбира отъ снесенитѣ ежедневни яйца и не остава за краката. Когато краката сж загубили желтия си цвѣтъ, трѣбва да видимъ цвѣтътъ на желтъка.

Отъ друга страна жълтината на жълтъка се мѣни отъ видѣтъ на храната, напр. отъ кукурузѣтъ и тревата и пр.

Следъ това ще трѣбва да прегледаме *ногтитѣ*. Кокошка съ дълги ногти е мързелива или слаба, а съ изтрити ногти — трудолюбива и нослива. Всички тия факти трѣбва да се иматъ въ предъ видъ. Системата на Хоганъ е такава, че всѣки сериозенъ стопанинъ не може да я пренебрегва, защото тя съдържа истини, които могатъ да послужатъ за научно изследване на птицитѣ по външниятъ имъ видъ.

При внимателно наблюдение на носачкитѣ ще забележимъ промѣната, която настъпва въ външниятъ имъ видъ. Това се забелѣзва при усилено носене, мжтене или при промѣната на перата, когато тѣ иматъ болезненъ видъ. Нужно е мѣсто за готовото вече за снасяне яйце, а така сжщо и за множеството следващи желтъци. Трѣбва малко повече отъ обикновеному за развитието на яйцата. Когато кокошката не носи, всички тия празнини не сжществуватъ.

Отъ тукъ и заключението, че тѣлото на кокошката е така нагодено да може, споредъ обстоятелствата, да се свива или разпуца.

Изборътъ, обаче, на пѣтела за разплодъ въ дадено птицевъдно стопанство, по системата на Хогана, е съвсемъ другъ въпросъ.

Отъ дългото и методичното прилагане системата на Хоганъ въ американскитѣ държавни опитни станции, се дошло до заключението, че пѣтелътъ и кокошката сж две различни нѣща. Споредъ принципитѣ на прочутия скотовѣдецъ Данъ Юнгъ, ако искаме да си изберемъ една добра млѣчна крава отъ Джерсейската раса, трѣбва да гледаме тя да има тѣсенъ вратъ, а раменетѣ ѝ да се разширяватъ на дире, да бжде широка въ ханшоветѣ (бедрата). Що се касае за бикътъ, за да се добиятъ добри млѣчни крави трѣбва да гледаме да има силно развитъ вратъ, а раменетѣ да се намаляватъ къмъ задната частъ.

Така сжщо и съ пѣтелътъ: той трѣбва да бжде съ силно развити гърди, твърди и сближени тазови кости; съ една речъ — белези противоположни на тия на носачката! Външния видъ на пѣтела е отъ голѣмо значение, а това се вижда и по неговото държане.

Колкото повече пѣтела е гордъ, толкова повече пѣе, и се показва за много важенъ между птичето стадо; колкото повече е нервенъ и подвиженъ, а така сжщо и внимателенъ къмъ кокошкитѣ, толкова повече той е жизнеспособенъ и плодовитъ. Вникнете по-внимателно въ живота на вашето птиче стадо и поведението на пѣтела, и вие сигурно ще забележитѣ, че когато кокошкитѣ не носятъ, добритѣ пѣтли сж лоши спрямо тѣхъ, и когато имъ дадемъ храна, тѣ избиратъ хубавитѣ зрънца за себе си; напротивъ, когато кокошкитѣ съ въ периода на усилено носене — тѣ сж внимателни къмъ кокошкитѣ, постоянно ги кжткатъ, когато намѣратъ нѣщо хубаво за ядене... Желаете ли, напримѣръ, да произведете птици за месо, както въ скотовѣдството, така и тукъ въ птицевѣдството — въпросътъ е предварително разрешенъ: вземете противоположното.

Когато проучимъ външнитѣ белези и формата на единъ пѣтелъ, произходящъ отъ усърдни носачки, ще забележимъ у него дълбоки, дълги и широки гърди, и не можемъ да не дойдемъ до заключение, че системата на Хоганъ, приложена по отношение на пѣтела, е невъзможна,

Една истина, обаче, си остава неизмѣнна, а тя е, че пѣтелтъ е половината на птичето стадо и, че отъ него зависятъ най много качествата на бждащитѣ носачки. А отъ добритѣ носачки ще имаме най добритѣ пѣтли. Ето защо се продаватъ толкова скъпо пѣтлитѣ въ Америка.

Има ли смисълъ да държимъ добри носачки, щомъ нѣмаме добри пѣтли? Единъ много интересенъ примѣръ имаме съ тригодишния конкурсъ въ щата Вайнгандъ — Америка. Първата година всѣки конкурентъ изпраща по десетъ кокошки. Втората година той изпраща единъ пѣтелъ, който се поставя при неговитѣ кокошки. Отъ това стадо запазватъ 10 ярки за конкурса презъ третата година. И ето какви резултати сж получени тамъ: първата година рекорда е билъ взетъ съ голѣмъ успѣхъ отъ една група отъ 10 кокошки Лехорни, а на последно мѣсто останало едно стадо отъ *Орлингтони*; отъ тия орпингтони, най-силната носачка е снесла 131 яйца, а срѣдната носливостъ едва надминава 90. На втората година яркитѣ, произходящи отъ лехорнитѣ, които спечелили конкурса презъ първата година, дали около 100 яйца, когато яркитѣ, произходящи отъ орпингтонитѣ, които заемали последно мѣсто, застанали на първо мѣсто. Причината на тоя резултатъ е само пѣтела и неговитѣ силно развити качества.

И за това, ние пропоржчаме на нашитѣ птицевѣди да не жалятъ паритѣ си за покупка на пѣтелъ; да го поставимъ при двадесетъ добри носачки и държимъ отдѣлно отъ пиленцата; да си служимъ за разплодъ само съ яйцата отъ това стадо, като следущата година избереме най-добритѣ 20 ярки и имъ поставимъ сжщия пѣтелъ, т. е. баща имъ, ако искаме да добиемъ отлични резултати, вмѣсто да купуваме 2 или повече евтени пѣтли.

Ето защо въ странство харчатъ луди пари за купуване породисти пѣтли.

За да завършимъ нашата статия, ето нашия съветъ къмъ птицевѣдцитѣ, относно избора на пѣтелъ: ако имате стадо отъ много добри носачки, образувайте си една група отъ най-добритѣ, който напр. сж снесли надъ 150 яйца презъ първата година. Купете си пѣтелъ, произходящъ отъ най-добрата носачка въ района ви, и по тоя начинъ отъ това кръстосване ще имате най-добрата основа и гаранция за успѣхъ въ бждащето.

Платихте ли си абонамента за 1928 година?

Само платилитѣ абонати ще получатъ 10 кн. отъ списанието. Ето защо, за да не спираме изпращането му, нѣка всички неплатили още абонамента си да побързатъ и изпратятъ съ пощ записъ сжщия!

Христофоръ Василевъ.

Означаване и номериране на кокошките.

Колкото обикновено и лесно приложимо да е означаването и номерирането на домашните птици, толкова е по-печаленъ факта, че сжщото, макаръ да е въ интересъ на рационалното отглеждане на птиците, е много малко разпространено и приложено у насъ.

Почти всички птицевъди, любители и стопани, знаятъ, че кокошката снася най-много яйца презъ първите 3 години или около 75% отъ цълото си яйцепроизводство. Само въ изключителни случаи „добрата носачка може и въ четвъртата си годишна възраст да ни даде задоволително количество яйца, които все пакъ едва ще покриятъ разноските по храненето и гледането.

И въпреки горните истини, почти всички се отнасят съ непросително безразличие къмъ възрастта на кокошето си стадо. За това пъкъ много често ние ще видимъ да се ширятъ най-старите кокошки, а младите, така полезните и носливи птици, се колят и продаватъ безразборно.

На какво обаче се дължи това? Разбира се, отговорътъ е само единъ. Почти всички птицевъди и птицевъдържатели не познаватъ възрастта на птиците си. Само ония, които подържатъ птици въ ограничено количество и отъ нѣколко редици сж въ състояние да нейде да различатъ сжщитѣ по възраст, безъ всѣкакво означаване и номериране.

Нека се помни, че нашия трудъ ще бжде само тогава възнаграденъ, когато стопанисваме рационално или планомерно и целесъобразно този доходенъ поминъкъ. За това въ никой случай ние не трѣбва да държимъ птици по възрастни отъ 3 години. Само извънредно ценните разплодници, както казахме по-горе, може да използваме и 4 та година.

При това, и на опитъ е доказано, че ако ние успѣемъ да отстранимъ лошите носачки, носливостта по птичето ни стадо ще се увеличи съ 20—25%. Това увеличение при стопанство отъ 10 кокошки означава единъ придобивъ отъ 200—250 яйца въ годината, а общо за народното стопанство — износъ въ повече на 400,000,000 яйца или 200 гол. вагони.

За съжаление, малцина иматъ представа за тази придобивка, за нейното значение общо за нашата бедна страна. Така че дългъ се налага на всички деятели въ областта на нашето стопанство, на птицевъдни дружества и кооперации да апелиратъ къмъ стопаните — птицевъди за масово означаване и номериране на кокошките съ пръстени. Защото това постижение не е нищо друго, освенъ една реформа отъ грамотно значение за общия успѣхъ и доходъ въ птицевъд-

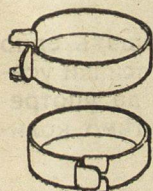

ството. Благодарение пъкъ на това, че набавянето на сжщитѣ е много евтино, този успѣхъ е повече отъ сигуренъ, стига да се употрѣбятъ повече усилия и трудъ отъ страна на държавата и птицевъднитѣ сдружения.

За нашитѣ приметивни стопански условия достатъчно е да може да се въведѣтъ въ употрѣбление *целулоиднитѣ*

Фиг. 1. Целулоиденъ прѣстенъ съ различни цвѣтове, който поради спирообразната си форма се държи здраво за крака на птицата.

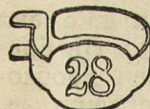
Фиг. 2. Алуминиевъ прѣстенъ който се закопаванъ здраво за крака на кокошката съ дветѣ странични издатаци, а края се извива назадъ.

Фиг. 3. Затворени прѣстени отъ алуминий съ пресуванни номера, годината, белага на дружеството и пр. тѣ се поставятъ само въ ранната възраст на птицата.

Фиг. 4. Прѣстенъ, както въ фиг. 2, но съ пробити номера, особено практични при контролиране на кокошкитѣ защото много ясно се виждатъ № №.

фиг. 5. Сжщия, като фиг. 2, но съ по-гольми и пробити номера.

прѣстени съ различна боя. По този начинъ, птицевъда отъ далече може да разпознае кокошкитѣ си. Обикновено, презъ първата година се поставятъ сжщитѣ прѣстени на краката на кокошкитѣ и то отъ единъ цвѣтъ, на втората другъ цвѣтъ и на третата сжщо другъ. Така че всѣка отдѣлна годишна възраст се отбелѣзва съ отдѣлна боя...

Ония птицевъди, които желаятъ да подложатъ стадото си на по-строгъ контролъ, употрѣбаватъ *алуминиевитѣ прѣстени съ номера*. Показанитѣ въ фигури 2, 3 и 4 алуминиеви прѣстени сж най-трайни и могатъ да се употрѣбаватъ нѣколко пжти.

Освенъ тѣхъ различаваме и така нареченитѣ *затворени* алуминиеви прѣстени, които се поставятъ само въ опредѣлена възраст на растящитѣ птици.

Последнитѣ се употрѣбаватъ извънредно много въ странство и то въ онези стопанства, които работятъ подъ покровителството на държавата или птицевъдни клубове и сдружения. Затворенитѣ прѣстени, които следъ порастване на птицитѣ иматъ и това значение, че показватъ произхода на сжщитѣ. Тѣхното премахване или сменяване е невъзможно, защото носятъ съответния щемпелъ или белегъ.

Най-пригодни прѣстени, при употребата на контролни гнѣзда сж алуминиевитѣ прѣстени съ продупчени номера. На

тѣхъ лесно и отдалече се вижда цифрата, отколкото при пресуванитѣ, чийто номера много лесно се покриватъ съ калъ и зацапватъ.

Прочее, това сж на кратко най-разпространенитѣ прѣстени, които могатъ да се купятъ и у насъ. За цельта интересующитѣ се да се обърнатъ къмъ Българския птицевъденъ съюзъ или отдѣлнитѣ д-ва, които съ готовность ще имъ съобщатъ източникитѣ отъ кждето могатъ по-ефтино да си ги набавятъ.

Ето защо, като се има предвидъ, че за означаване и номериране на птицитѣ е необходимо много малко време и трудъ (това става обикновено веднѣжъ въ годината, презъ есенъта) и незначителни разноси, всѣки птицевъдъ ще се съгласи, че економията, направена съ храната, следъ шкартиране на лошитѣ носачки, води съ себе си увеличение на носливостъта и възнаграждава доста много изразходвания трудъ и срѣдства.

Птицевъднитѣ д-ва и кооперации ще извършатъ едно похвално и обще полезно дѣло, като употребятъ всички усилия и склонятъ тѣхнитѣ членове и съмишленици да употребяватъ прѣстенитѣ. Сжщитѣ доставени въ по-голѣмо количество ще струватъ и по-ефтино.

Вл. Цоневъ

Птицевъдни уреди.

Уредитѣ, съ които си служимъ при храненето на домашнитѣ птици, трѣбва да отговарятъ на цельта и предназначението си, а най-важното да сж ефтини.

Напоследъкъ у насъ се появиха доста много уреди за хранене, отглеждане и прочие на пазаря, които въ повечето случай се указаха недостатъчно практични и доста скжпи.

Ето защо, отъ грамадно значение за птицевъда е, ако сжщия може да работи съ триона, чука и риндето. Въ благоприятенъ случай, той не само, че ще си направи необходимитѣ уреди много по-економично, но ще ги направи така, както желае, сир., по неговия вкусъ. У насъ много рѣдко сж дърводѣлцитѣ, които ще изпълнятъ прецизно нашето желание по даденъ чертежъ. И за това въ повечето случаи ние оставаме недоволни.

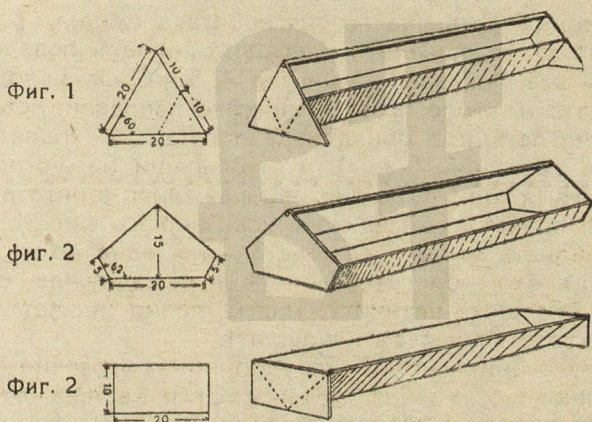
Изхождайки отъ горнитѣ съображения, ще се поставимъ да дадемъ едно кратко описание на онези уреди, които принадлежатъ къмъ курника на модерния стопанинъ. Нѣма да се впускаме въ подробности и обяснения за тѣхния строежъ, защото чертежитѣ сж достатъчно ясни.

При гледането на възрастни домашни птици най необходими сж следнитъ сждове, а именно: *водопоилката и коритото за хранене съ мека храна.*

Формата на тия уреди зависи, или по-скоро се определя, отъ целта, за която ще ни служатъ. Защото, както ще видимъ, разликата между уреди за кокошки и такива за водни птици е голъма.

Едно доста практично и разпространено коритото за хранене е това, което се вижда на фиг. 1. За построяване на сжщото сж необходими една обла летва съ $1\frac{1}{2}$ —2 см. диаметъръ, две еднакво голъми дъски съ 10 см. ширина и две еднакво изрезани тригълни дъски за странитъ. Тригълнитъ дъски подържатъ здравината на коритото. Страничнитъ дъски се сковаватъ една въ друга клинообразно и следъ това съ по единъ перонъ се забива въ лъво и дъсно облата летва и то така, че последната да се върти свобод-

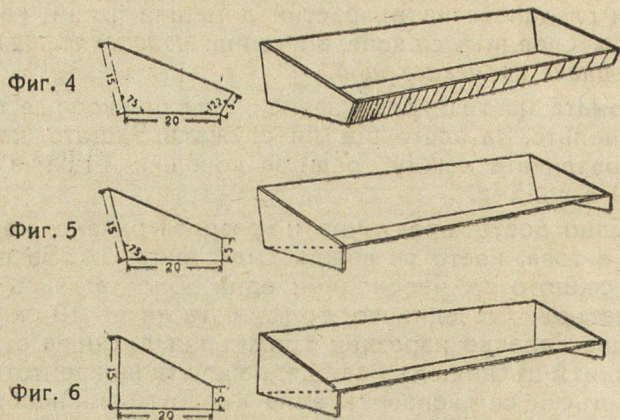
Корита за хранене на кокошки.

но. Това се прави не за друго, а само да не кацатъ кокошкитъ на него, както е случая, ако сжщата е съ ржбове и здраво закована.

Отъ тия корита всъки птицевъдъ тръбва да си набави нъколко, така, че при употрѣбата на едно или две, другитъ да могатъ да се изчистватъ.

Дължината на последнитъ зависи отъ числото на птицитъ. Смѣта се обикновено за едно пиленце 5 см. ширина, по-късно 8—10 см., за млади птици 15 см. Така че дължината на едно корито не бива да е повече отъ 125 см. Ако, обаче, имаме повече отъ 10 птици, въ такъвъ случай се явява нуждата отъ нъколко корита, споредъ числото на птицитъ които при храненъ нареждаме едно до друго. Страничнитъ дъсчици на фигура 2 и 3 иматъ четиригълна и пето-

Корита за хранене на патици.

жгълна форма. Строежа на тия корита е същия, разликата е тамъ, че тѣ сж повечето плоски и събиратъ повече храна.

Коритата, показани въ фигура 4, 5 и 6, сж за водни птици. Формата и строежа на сжщитѣ е направено съ огледъ на това, че патицитѣ обичатъ да поглъщатъ храната си въ разредено състояние (каша) и отговарящи на устройството на тѣхнитѣ клюни. Отъ тия съображения, коритата за патицитѣ се правятъ тѣй, както е показано въ фиг. 4, 5 и 6 а именно: задната страна се състои отъ една по висока дъсчица, а дъното полегато. При тѣхъ нѣма нужда отъ горната летва, защото патицитѣ много рядко влизатъ въ сжщитѣ, както е случая съ кокошкитѣ.

Гореуказанитѣ корита сж удобни и за угодяване на птици.

Обикновено, тѣхния строежъ се извършва отъ дъски не по-дебели отъ 1—1½ см. най-много 2 см. (въ повечето случаи такива отъ сандъци), които най-лесно и най-ефтино могатъ да се набавятъ.

Въ следующия брой ще продължимъ за водопоикитѣ и др. необходимости при храненето и отглеждането на птицитѣ.

Полезни съвети.

1) Давай на яркитѣ си по-малко царевица наесень, когато приближи да пронесатъ, иначе първото яйце може да закъснее доста!

2) Подържай и отглеждай само тригодишни кокошки; прочиствай ежигодно и подмладявай стадото си съ млади и добри носачки, а старитѣ и лоши прадавай.

3) Запазвай младитѣ ярки за носачки, а продавай само по-старитѣ отъ 3 години!

И. Шерценъ.

Контролиране носливостта на домашнитѣ птици.

Една отъ най-важнитѣ причини за неуспѣха въ птицевъдството е, че стопанина не познава своето стадо, частно носливостта на птицитѣ си. Като второстепени причини за лошия резултатъ при отглеждане на птицитѣ сж храненето и курника. Какъ, обаче, да се храни и какви трѣбва да сж курницитѣ, тия въпроси ще оставимъ да разгледаме последователно въ списанието. Днесъ ще се ограничимъ само съ контролиране на носливостта.

За да имаме успѣхъ въ птицевъдството, необходимо е едно постоянно наблюдение на кокошкитѣ, най малко поне една година. Въ този периодъ време ние ще трѣбва да извършимъ селекцията. Селекция, или подборъ, не е нищо друго, освѣнъ прочистване на нашето птиче стадо отъ тия птици, които нѣматъ за нашето стопанство абсолютна никаква стопанска ценностъ. И за това подбора е отъ голѣмо значение за носливостта и качественото състояние на стадото ни!

Благодарение на селекцията или на този методъ на действие, който отдавна е въведенъ въ почти всички клонове на земледѣлското производство, днесъ ние се радваме на така полезнитѣ и надвишаващи въ всѣко отношение селекционирани и облагородени семена, като пшеница, царевица и др. растения. Въ скотовъдството, кждето се води точна смѣтка за качеството на млѣкото, все пакъ по сжщия начинъ се установява коя крава, коза или овца, е най-добра. По този пжтъ на действие се избѣгва храненето и гледането на недоброкачественъ добитѣкъ. Отдѣля се известенъ брой доброкачествени животни, посрѣдствомъ чието отглеждане се повишава стойността и доходността отъ скотовъдството.

Така че, прилагането на подбора въ птицевъдството е отъ грамадно значение за неговия развой и интензивиране. Ето защо, който иска да се убеди въ индивидуалнитѣ качества на птичето си стадо, който иска да увеличи носливостта на кокошкитѣ си и, най-сетне, който иска да знае дохода отъ всѣка една кокошка трѣбва веднага да пристъпи къмъ контролиране носливостта! И за това една отъ първитѣ грижи на нашия птицевъдъ е да познае индивидуалнитѣ качества на своето птиче стадо. Така че който не контролира своето стадо, той не може да бжде названъ птицевъдъ, защото никога нѣма да се радва на добри резултати.

Безспорно, тази контрола на носливостта изисква време и трудъ, но сжщата извършвана редовно и добросъвестно ни възнаграждава съ придобиването на истински цененъ

и разплоденъ материалъ. Ето защо само тия — истински птицевъди, които работятъ рационално и отглеждатъ птицитѣ си по най-целесъобразнитѣ методи, могатъ да продаватъ съ спокойна съвестъ своя разплоденъ материалъ и то на висока цена. Не е голѣмо изкуство днесъ да си купимъ нѣколко птици отъ Англия, Америка или другаде, съ носливостъ надъ 200 яйца, и да останемъ съ убеждението, че сме извършили всичкитѣ си задължения къмъ птицевъдното стопанство. Такива птици ще трѣбва най-напредъ да свикнатъ съ мѣстнитѣ условия, сир да се аклиматизиратъ. Следъ това, чрезъ постояненъ подборъ, като ги подложимъ на строга контрола, ще се стремимъ да увеличимъ постоянно тѣхната носливостъ,

Прочее, какво имаме да извършимъ въ нашето птиче стадо? Знаино е, че въ сжщото се намиратъ добри и много добри, както и лоши и много лоши носачки. По тѣхната вън-кашностъ ние обаче не можемъ да ги различимъ. И за това, когато ще заколимъ нѣкоя птица, ние или ще хванемъ най-добрата носачка или нѣкой пѣтеть, чийто качества сж безпорно ценни. А тази безразборностъ въ птицевъдството е нетърпима и крайно пагубна. По този начинъ ние сме въ състояние да си обясниме, защо нѣйде кокошкитѣ носятъ много, а нѣйде никакъ или незадоволително. И за това съ право може да се каже, че ние бихме увеличили съ милиони яйца годишно нашето яйцепроизводство, ако редовно подбираме и контролираме кокошкитѣ си.

Какъ да направимъ това? Какъ можемъ да установимъ коя кокошка носи най-много яйца, коя по малко и откриемъ най-лошата или най-добрата носачка? Какъ да си изберемъ най-добрия пѣтеть произхождащъ отъ добра майка? Ето това сж въпроситѣ, които трѣбва да разрешимъ и освѣтлимъ въ настоящето ни.

За да постигнемъ гореизброенитѣ цели, ние ще трѣбва непременно да научимъ нашитѣ кокошки да снасятъ въ контролни гнѣзда. Контролното гнѣздо е закопаното злато въ птицевъдството, което само старанието на птицевъда може да изкопае.

Както споменахме, най-важното ни стремление трѣбва да бжде отглеждането на пѣтеть отъ добра носачка, защото само той е въ състояние да предаде тия полезни качества върху потомството си. Тази грамадна роля на наследствеността е доказана практически отъ хора, които редица години сж правили своитѣ наблюдения. Тѣ сж водили статистически бележки и сж дошли до убеждението, че най-добрия носителъ на добри качества е пѣтела.

Въ птицевъдството трѣбва да използваме природния законъ, който е обдарилъ птицитѣ съ пълна плодна животно-способностъ още въ първата година, което липсва на другитѣ животни.

Но ние се отклонихме отъ въпроса, а целта бѣше да

изтъкнемъ необходимостта на контролното гнѣздо, при чието употребление е нужно птицитѣ да иматъ по единъ пръстенъ съ номеръ на крака. И само съ единъ погледъ върху крака на кокошката, която е снесла, ние знаемъ вече номера, който отбелѣзваме заедно съ датата върху снесеното яйце. Тия вписки никога не трѣбва да ставатъ съ химически мολивъ. Числото и броя на снесенитѣ яйца вписваме въ специаленъ листъ на дневникъ за носливостта, раздѣленъ на графи за броя на днитѣ въ месеца и числото съ номера на кокошката.

Преглеждането на контролнитѣ гнѣзда и освобождаването на затворенитѣ въ тѣхъ носачки става обикновенно единъ пѣтъ всѣки часъ, и то начиная отъ 9 часа сутринъ до 4 часа сл. пладне. Наистина, контролирането на носливостта изисква повече работа и постоянство, които се възнаграждаватъ съ ежегодното подобрене качеството на кокошкитѣ и съ това увеличение и числото на яйцата!

Прочее, контролирайте строго кокошкитѣ си!

П. Д. Бубовъ.

Яребичната Италиянка.

Италиянската кокошка — *Gallus dom. livornesis*, би било по добре да се нарече „Ливорно“, защото нейното отечество е пристанищния градъ въ Горна Италия Ливорно и защото названието Италиянка е много общо.

Американцитѣ, англичанитѣ и французитѣ я наричатъ по името на този градъ, даже и самитѣ италянци я наричатъ „Livornese“ или „Italiana“. Предполага се, че Италиянката е доста стара раса, защото се споменува още преди 2000 год. отъ старитѣ римски писатели.

И благодарение на това, че тя се развъждаше въ продължение на десетки години въ три различни страни: Англия, Америка и Германия, италиянката е получила много промѣни въ цвѣтътъ и формата на тѣлото си. Едва въ последнитѣ нѣколко десетки години, чрезъ кръстосване отъ нея се създаде единъ расовъ типъ, чийто полезни качества се значително подобриха и усвършенствуваха.

Ние нѣма да се спираме на отдѣлнитѣ вариетета на тая раса, а ще разгледаме нейния най-популяренъ и разпространенъ представителъ, а именно *Яребичната Италиянка*. Тази кокоша раса прилича много на миньорката по фигура и държание. Тѣлото ѝ обаче е по тънко и изтеглено назадъ и за това, особено при кокошката има крушеобразенъ видъ съ срѣдно голѣми гърди, които сж правилно заоблени. Гърбътъ е срѣдно дълъгъ и едва забележимо наклоненъ назадъ. Вратътъ е правъ, опашката умѣрено широка и полегато из-

дигната нагоре, а при пѣтела съ дълги сърповидни пера. Краката сж сръдно високи съ голи жълти пищяли, жълта клюна и голѣмъ простъ гребенъ, който при пѣтела е на една

Яребична италианка.

страна. Перушината е яребично напѣстрена и гладка. Лицето е кърваво червено и гладко съ достатъчно голѣми елипсо-видни бѣли обеци, Отличава се отъ Миньорката съ по-кж-сото си тѣло, по-високо издигнати гърди, по-кжсь и силенъ

вратъ, по дълга и тънка опашка, чийто пера сж хубави и сърповидни. Тя е по-лека съ $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ кгр. отъ Миньорката. Главата ѝ е сжщо по-малка, съ по дребни обеци и кжса човка. Единъ нормално развитъ и добре охраненъ пѣтелъ тежи около $2\frac{3}{4}$ —3 кгр., а кокошката $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ кгр. по-малко. Италианката е жива, пѣргава, подвижна и страхлива кокошка, но съ своята елегантна външностъ напомня много испанската раса. Споредъ оперението ѝ различаваме: *Яребична, Сръбриста, Напрѣскана, Бѣла, Черна, Синя, Жълта, Червена* и пр. *Италиянка.*

Стопанскитѣ преимущества на Италианката се състоятъ въ нейната голѣма носливостъ, въ бързото ѝ развитие, рано узряване, безпретенциозностъ, ревностна търсачка на храна, която използва добре, а така сжщо и като добѣръ материалъ за кръстосване. Като носачка заема едно отъ първитѣ мѣста по количеството на яйца. Младитѣ ярки започватъ сжщо така рано да пронасятъ. Сръдно снасятъ презъ годината 150 яйца, а по добритѣ носачки, отглеждани на простори и при по-благоприятни условия носятъ 150—160 и въ изключителенъ случай 200 и повече яйца. Ако сжщата се отглежда на затворено мѣсто, много естествено е, че ще носи по малко. Понѣкога яркитѣ започватъ да носятъ отъ 4-я или 5-я месецъ, но обикновено пронасятъ на $5\frac{1}{2}$ —6 я месецъ. Тежината на първитѣ яйца е 50 грама, на по-къснитѣ 55—65, а въ редки случаи и 78—80. Понеже тази раса много рѣдко мжти, то носливостъта ѝ се прекъсва само единъ пѣтъ презъ годината. Младитѣ пиленца растатъ и се оперяватъ бърже, никакъ не сж претенциозни по отношение на храненето и гледането, а на 6 седмици ставатъ самостоятелни. Немскитѣ Италианки сж много издържливи на суровъ климатъ, стига да се запазятъ при мъгла и суха студъ отъ замръзване на гребена и мингушитѣ. Понеже Италианката е много подвижна кокошка, храната ѝ се смила лесно, поради което тя е въ постоянно движение, ровене и търсене на сжщата. Отгледана на широкъ просторъ, тя намира голѣма частъ отъ храната си вънъ, използва я добре и дава най-ефтини яйца.

Не е кокошка за месо, макаръ младитѣ пилета да даватъ добро месо. Пѣтела е добѣръ за кръстосване съ селската кокошка, съ цель увеличение носливостъта. И затова, дългъ се налага на нашия птицевѣдъ не само да запазва тия нейни полезни качества, а да ги увеличи.

У насъ Яребичната италиянка е пренесена отдавна въ разнитѣ държавни земеделѣски стопанства, отъ кждето е разпространена извънредно много между населението. За това трѣбва чрезъ постоянно подновяване на расата и премахване на мѣстнитѣ пѣтли, да се влияе на нашенската кокошка постепенно, докато единъ день въ опредѣлени райони всички други кокошки се замѣнятъ съ нея.

Д-ръ Сим. Игнатовъ.

Туберкулоза у птицитѣ.

Тази болестъ се среща много по-често по птицитѣ въ другитѣ страни, отъ колкото се предполага. Среща се и у насъ. Отъ нея боледуватъ всички домашни птици и се причинява отъ познатия птичи туберкулозенъ бацилъ, който по разни пѣтица влиза въ тѣлото имъ. Най-често заболяването на домашнитѣ птици отъ туберкулоза става чрезъ червата. Тѣй като въ изверженията на болнитѣ птици има множество туберкулозни бацили, при хвърлянето на храната по земята по нея се полепватъ извержения съ бацили и така влизатъ въ тѣлото на здравата птица и я заразяватъ. Принасяне, или заразяване на птици съ туберкулоза отъ болни хора, или едъръ рогатъ добитѣкъ, не е установено до сега.

Болната отъ туберкулоза птица се познава по следнитѣ признаци. Разстройство на пищеварението, повръщане и диария съ жълтеникави рѣдки извержения, липса на апетитъ, бавно измършавяване, което къмъ края на живота става твърдѣ бързо. Носливостъта престава. Гребеня повехва и става бледенъ — анемиченъ. Най-после се появява обща телесна слабостъ и парализация. Явяватъ се отоци въ ставитѣ и коститѣ, а сжщо така кожни отоци и рани (язви).

При отварянето на умрѣла, или заклана болна птица въ различнитѣ органи се намиратъ туберкулозни поражения. Най-често такива се намиратъ по повърхността на черния дробъ, които сж жълти, сиви, или бѣли ядчици — възлечета, голѣми колкото просено зърно до грахово, а често и колкото лешникъ. Тѣзи възлечета сж пълни съ гной въ срѣдата, която е съсирена, или калцифицирана. Споредъ продължителността на болестъта, такива поражения се намиратъ въ далака и червата, които впоследствие се превръщатъ въ язви.

Такива туберкули се срещатъ сжщо така и по серезната обвивка на стомаха, върху перитонеума, бъбрецитѣ и яйчника, а много рѣдко въ бѣлия дробъ, въздушнитѣ торбички, сърдцето и сърдечната торбичка.

Често лимфатичнитѣ жлѣзи и ставитѣ сж туберкулозни. Тѣ сж подути и образуватъ абцеси съ сириняво съдържание.

Лѣкуването на туберкулозни птици е безполезно. Изхвърляне изъ стадото на болнитѣ птици е твърде трудно, защото сжщитѣ въ началото не показватъ никакви признаци на туберкулозата. Само съ инжектиране на туберкулинъ можемъ да откриемъ болнитѣ птици, работа, която може да извърши само ветеринаренъ лѣкаръ. Болнитѣ птици се изхвърлятъ изъ стадото. тѣ се изгарятъ, или се закопватъ дълбоко въ земята. Курника се основно дезинфицира. Сжщо и цѣлия дворъ трѣбва да се почисти добре и залѣе съ вареву млѣко, като сжщевременно се и прекопае най-малко на една лопата.

Въ другитѣ страни, кждето туберкулозата по птицитѣ е широко разпространена, се предлагатъ много разнообразни срѣдства за лѣкуване на туберкулозата, но всички тѣ сж безъ всѣкаква стойность. Само присаждането на оказалитѣ се здрави следъ туберкулинизацията и поставени въ чисто и здраво помѣщение — курникъ и дворъ птици, съ студенокръвни туберкулозни бацили, ги предпазва отъ ново инфициране и ги прави противостоящи на болестята.

Честитѣ посещения на птичия дворъ отъ ветеринарния лѣкаръ и честитѣ съвети на птицевѣдѣца, давани отъ последния, сж най-голѣмата гаранция за запазване на нашето птицевъдство отъ този страшенъ бичъ.

Ат. Бойчиновъ.

Лоши навици у домашнитѣ птици.

Много често се срещатъ кокошки, които изпиватъ снелитѣ яйца, кълватъ и скубятъ перата си, носятъ безразборно кждето намѣрятъ и пр.

Това сж лоши навици, които се дължатъ на неестественото и неподходяще хранене и гледане на домашнитѣ птици.

Единъ отъ най-разпространения порокъ, който наблюдаваме при кокошкитѣ, е да изпиватъ яйцата си. Той се дължи въ повечето случаи на небрежността на стопанина. Този лошъ навикъ се среща особено у кокошкитѣ, държани на тѣсно и затворено мѣсто, кждето птицитѣ не намиратъ насѣкоми, червеи и пр, въобще, когато последнитѣ жадуватъ и сж лишени отъ животинска храна. На него най-лесно свикватъ птицитѣ, когато нѣкоя кокошка снесе яйце безъ черупка. Тя разкъсва много лесно яйцето и, понеже е гладна за месна храна, го изяжда. Повтарянето на този порокъ става привычка за нея, който заразява и се предава лесно и на другитѣ птици.

Сжщо, когато птицитѣ сж принудени да носятъ въ тѣсни положози, когато последнитѣ сж високо издигнати и въ сжщитѣ снасятъ едновременно по две или повече носачки; тѣ си пречатъ, изтикватъ яйцата навънъ и последнитѣ при падане се изчупватъ. Така изчупенитѣ яйца се намиратъ отъ другитѣ кокошки, които ги изяждатъ и тѣ съ особена охота усвояватъ този навикъ.

Противъ този порокъ се препорѣчватъ специални гнезда за носене, които иматъ отвори на дъното си и презъ които яйцето пада въ една кухня подъ гнездото и се запазва. Последнитѣ, обаче, отъ много съображения не сж практични. Нѣкой птицевѣдци препорѣчватъ да се подхвърля на тия птици горещи, сварени и обелени яйца, или такива, чийто съдържание е изпразнено и вжтрешността напълнена съ

течна горчица. Върху така подхвърленитѣ яйца кокошкитѣ се нахвърлятъ лакомо, опарени, обаче, отъ сжщитѣ, тѣ се отвикватъ и не повтарятъ вече този си навикъ. Като по-сигурно срѣдство се препоръчва изрезването върхътъ на горнята частъ на клоната. При това положение, кокошката не е въ състояние да кълве черупката на яйцето и се отвиква отъ тази лоша привычка. Промената на обстановката, внасянето ѝ въ другъ курникъ, при други кокошки, сжщо могатъ да я отвикнатъ. Ако всички тѣзи срѣдства не помогнатъ и не дадѣтъ задоволителенъ резултатъ, най-добре е тази кокошка да се заколи, за да не служи за лошъ примѣръ на другитѣ птици. Разумното и целесъобразното хранене и гледане на кокошкитѣ предотвратява винаги този порокъ.

Другъ лошъ навикъ е скубането на перата. Птицитѣ започватъ най-напредъ да скубатъ перата на пѣтела, когото настървенитѣ кокошки обѣлватъ въ нѣкой случай съвършено, като му оставатъ перата на крилетѣ и опашката. Това обаче не стига, защото по късно тѣ започватъ да му кълватъ и кожата до пускане на кръвъ. Сжщото става и съ гребена, който постоянно е покритъ съ кръвъ.

Причинитѣ на този порокъ сж сжщо така: небрежното гледане и липса на животинска храна и широкъ дворъ. Ето защо, щомъ се забележатъ кждрави пера, особено по гърдитѣ на пѣтела, това ни показва, че нѣкоя кокошка му скуби перата. При скубането последнитѣ се накъдряватъ. Въ такъвъ случай трѣбва да се следи и забележи коя кокошка върши това, за да я отстранимъ отъ общото стадо, тъй като нейната привычка действува заразително.

Съвсемъ не е рѣдко, особено при старитѣ пѣтли се забелезва едно дразнене и желание да се биятъ. Тѣ проявяватъ тази си слабостъ и къмъ хората, а най-много къмъ младитѣ пѣтли. Тѣ сж извънредно жестоки къмъ тѣхъ, гонятъ ги много при покриване на кокошкитѣ, не имъ даватъ да се хранятъ, а понѣкога ги убиватъ до смъртъ. Тѣзи пѣтли сж причината да намираме много неоплодени яйца, за това трѣбва да ги премахнемъ.

Лошия навикъ на кокошкитѣ да снасятъ яйца безразборно и навсѣкжде, трѣбва сжщо да преследваме, защото това вреди много върху качеството на яйцата. Въ такъвъ случай, необходимо е да затворимъ сжщитѣ на едно мѣсто, до като свикнатъ да снасятъ тамъ, и следъ това се пускатъ на свобода.

Макаръ и дребни на гледъ пороци, ние съветваме всички добри птицевѣдци да бждатъ по зорки къмъ своето стадо и се стараятъ за своевременно премахване и отвикване на подобни екземпляри.

Платихте ли си абонамента?

Д-ръ Сим. Игнатовъ.

Заразителния бълъ поносъ у пилетата отъ зоотехническо (скотовъдно) гледидце.

Птицевъдството е областъ, въ която още за дълго време нѣма да се страхуваме отъ свръхпроизводство. Ето защо увеличението на птицевъднитѣ стопанства по американски образецъ, както и създаването или внасянето на носливи раси отвѣнъ, трѣбва само да ни радва. Уреждатъ се и ще се уреждатъ птицевъдни изложби и, въобще, прави се много за засилване на птицевъдството главно по частенъ начинъ. Едновременно съ всичко това, което става въ другитѣ страни, чуватъ се все по-силно и по-силно оплаквания, че 30—50% па даже и повече отъ младитѣ пиленца измиратъ. Причина: *заразителния бълъ поносъ*.

Тази болестъ е описана още презъ 1900 година отъ Rettger, като особено страшна епизоотия за пиленцата. Болестъта е констатирана най-напредъ въ Америка, въ птицевъднитѣ ферми, кждето сж въ действие инкубатори съ хиляди яйца. Тъкмо тамъ тя взема най-много жертви, много повече отколкото при дребния птицевъдъ, защото само нѣколко заразени (болни) пиленца, заразяватъ хиляди едновременно излюпени пиленца.

Опасността тукъ не е въ натрупването на новоизлюпени пиленца, нито въ импорта на такива, или възрастни птици, отъ чужди разводи, а въ добре изучената и позната болестъ — заразителния бълъ поносъ, причинителя на която е известенъ, а сжщо и развитието ѝ.

Да знае тѣзи подробности всѣки птицевъдъ е само отъ полза за него, ето защо правя следното описание.

По-рано заразителния бълъ поносъ се смѣташе изключителна болестъ на пиленцата. Новитѣ изследвания установяватъ положително, че съ бѣлия поносъ по пиленцата се обяснява птичия тифусъ по яркитѣ, или старитѣ пълновръстнитѣ кокошки.

Rettger откри причинителя на заразителния бълъ поносъ — *Bacillus pullorum*, Klein — откри този на птичия тифусъ *Bacillus Gallinarum*. Обаче Henderickson и проф. Д-ръ Mappinger установиха положително, че това е единъ и сжщъ бацилъ.

Този бацилъ се намира масово въ болнитѣ органи на болното пиленце и единично въ кръвта му.

Избухне ли заразителния бълъ поносъ въ нѣкое птицевъдно стопанство, той взема голѣма частъ отъ пиленцата жертва и само нѣкои отъ тѣхъ оставатъ живи и външно здрави. Казвамъ външно здрави, защото въ яйчницитѣ на такива

птици, или въ мждетѣ на пѣтленката се намиратъ бацилитѣ на поноса. Тѣзи носители на бактерии могатъ да живѣятъ години и да заразятъ цѣлото стадо птици.

Настъпятъ ли неблагоприятни обстоятелства, като лошо време, дълготраенъ непомосимъ транспортъ, неблагоприятна смѣна на храната и пр., които намаляватъ устойчивостта на организма, тогава бактериитѣ ставатъ болестотворни, размножаватъ се бързо и птицитѣ умиратъ бързо съ признацитѣ на птичия тифусъ, или пъкъ иматъ кръвоизлияния въ болнитѣ органи.

Не всичкитѣ яйца, снесени отъ кокошка носителъ на бактериитѣ сж инфицирани. По нѣкога само 1 или 2 яйца, а понѣкога — половината отъ снесенитѣ, Болната кокошка, т. е. носителъ на бактериитѣ, предава болестта на здрава кокошка.

Отъ инфициранитѣ яйца или не се излюпватъ пиленца, което е най-доброто въ случая, или излюпенитѣ пиленца умиратъ следъ нѣколко дена отъ бѣлъ поносъ. Ако по изключение остане нѣкое пиле, то е носителъ на бактериитѣ на бѣлия поносъ и умира по-късно отъ птичи тифусъ или кръвоизлияние въ болнитѣ органи.

Признацитѣ на заразителния бѣлъ поносъ се явяватъ още въ първитѣ дни на новоизлюпенитѣ пиленца. Пиленцата сж омърлушени, нѣматъ апетитъ и диарията не е вследствие на катаръ на пищеварителния каналъ, а резултатъ на трескаво състояние. Болнитѣ пиленца отдѣлятъ много пикочна киселина, която се облага около ануса като бѣлъ гипсовъ материалъ и залепа перата около му. Такива пиленца умиратъ най-често на 2—3 день. Проболедувалитѣ (останали живи) носители на бактерии умиратъ, както казахме, отъ птичи тифусъ, или кръвоизлияние, безъ да сж били болни преди това.

Въ други случаи болнитѣ отказватъ храната, куцатъ, съ отпуснати крилѣ, иматъ диария и често пжти куришкитѣ сж съ кървави жички.

Птичия тифусъ е смъртоносенъ, твърде рѣдко обаче нѣкоя птица оздравява и *това сж носителитѣ на бактериитѣ на заразителния бѣлъ поносъ, които заразяватъ цѣлия птицевъденъ дворъ — всички птици.*

Въ трупа на малкитѣ пиленца не намираме друго. освенъ биющата въ очи голѣма жълтеникова торбичка, която само тогава е сигуренъ признакъ за заразителния бѣлъ поносъ, ако пиленцето е по-старо отъ една седмица и тя има още голѣмина на лѣшникъ.

Най-отговаряще сръдство за борба съ тази епизоотия сж остава предпазването.

Да се купуватъ разплодници и яйца за люпене само отъ гарантирано здрави птицевъдни стопанства. Болни пилета трѣбва веднага да унищожаваме а подозренитѣ пилен-

ца да се дължатъ на малки групички. Има ли болни или съмнително болни при люпенето пиленца, трѣбва непременно и инкубатора да се дезинфицира основно.

Въ Съединенитѣ Щати само онзи птицевъденъ дворъ се признава за здравъ, въ който при двукратно изследване кръвта на всичкитѣ птици въ годината не се открие нито единъ боленъ случай. Положително реагиралитѣ тамъ непременно се изкалятъ, тѣхното месо се употребява въ кухнята.

Бракуването е безогледно. Не бива да се запазватъ реагиралитѣ, защото не всичкитѣ снѣсени отъ тѣхъ яйца сж инфицирани. Това не е умѣстно още и за това, че такива кокошки, вследствие деформация на яйчника не сж добри носачки и държането имъ не е стопански полезно.

Отъ заразителния бѣлъ поносъ страдатъ не само кокошкитѣ а и пуйкитѣ, токачката, пауна и нѣкои диви птици, като фазана, глухаря и др.

К. Ландереръ.

Д-ръ д-во Рако

Износа на яйца и птици.

Споредъ известията на Българската Народна Банка, износа на яйца въ последнитѣ 2 години е билъ следния:

ИЗНОСЪ НА ЯЙЦА:

	1928 година		1927 година	
	килограми:	лева:	килограми:	лева:
Януарий	19152	1665744	215324	17208457
Февруарий	97164	6701877	251520	16579322
Мартъ	701314	44135179	812035	37287753
Априлъ	961352	50927527	1728939	92689320
Май	2079266	108069643	1721221	92171212
Юний	873108	44508592	1150689	62108325
Юлий	676423	34521181	1066688	58641065
Августъ	1423200	79407729	1789102	105512112
Септември	1648452	108143726	1753324	103402107
Всичко	8479431	478081198	10488862	585600273

ИЗНОСЪ НА ПТИЦИ.

	1928 година		1927 година	
	бройки:	лева:	бройки:	лева:
Януарий	78352	4025356	53175	2730365
Февруарий	97445	5006263	66460	3412508
Мартъ	192851	9907773	148253	7612316
Априлъ	93594	5276386	170270	8742819
Май	102252	6654253	88561	4549725
Юний	23196	1539642	83722	4283857

Юлий	7815	518841	29371	1508108
Августъ	3150	215627	18189	933948
Септемврий	4786	327615	19576	1005165
Октомврий	—	—	29136	1496040
Ноемврий	—	—	44002	2259362
Декемврий	—	—	121561	6241770
Всичко	601441	33471756	868276	44788581

ДИВЕЧЪ УБИТЬ И РАЗНИ ДОМАШНИ ПТИЦИ:

(Споредъ официалната статистика)

Износъ 1928 година

Януарий	12881	кгр.	565463	лева
Февруарий	53242	”	2921820	”
Мартъ	62588	”	3382441	”
Априлъ	37206	”	2200224	”
Май	30117	”	1650750	”
Юний	18801	”	1125227	”
Всичко	214835	кгр.	11845925	лева

Това значи, че тази година имаме 2 милиона кгр. въ по-малко износъ, или тъй като въ килограма се смѣтатъ 20 яйца, то въ първитѣ 9 месеца сме изнесли 40 милиона яйца по малко, което се равнява на 277 вагона отъ 10 тона.

Въ противоположностъ на това, износа на птици се увеличава. Презъ миналата година сж изнесени 844,544 бройки на стойностъ 40,175,344 лева и едно нищожно количество заклани птици, за които нито официалната статистика, нито Бълг. Народна Банка ни даватъ отдѣлни сведения. Ако направимъ едно сравнение на износа презъ първитѣ 9 месеца на тази година, съгласно гореприложената таблица, виждаме че сж изнесени 601,441 бройки птици. Освѣнъ това, изнесени сж птици и въ заклано състояние. За тѣхъ Главната Дирекция на статистиката ни дава сведения само до м. юний, за останалитѣ липсватъ такива.

Нѣма да направимъ грѣшка, ако смѣтаме 1 кгр. заклани птици за 1 бройка и ако къмъ количеството живи изнесени кокошки прибавимъ количеството на изнесенитѣ заклани, ще видимъ, че въ първитѣ 9 месеца презъ настоящата година сж изнесени толкова кокошки, колкото презъ цѣлата минала година. Ето защо ние не се съмняваме, че тази година общия износъ на живи и заклани птици ще бжде най-малко единъ милионъ бройки.

Прави впечатление, че всѣка година, особено презъ месецитѣ мартъ, априлъ износа на птици е най-голѣмъ, Това значи, че нашия селянинъ не очиства стадото си въ началото на зимата, а ги храни цѣла зима, когато тѣхното подържане струва най-много и съ настѣпването на пролѣтътъ, когато сжщитѣ пронасятъ, той ги продава за не повече отъ 30—35

лв. франко селото. Нашия селянинъ не си прави смѣтка, че трѣбва да държи птицитѣ си още 3 или 4 седмици, въ което време ще му снесатъ 12 или 15 яйца. Отъ продажбата на яйцата той ще получи точно толкова, колкото му плащатъ кокошката, която остава и продължава да му снася още 40—50 яйца, които за него биха били единъ добъръ доходъ.

Общитѣ числа за стойността на нашия износъ на яйца и птици ни показватъ сжщо, каква погрѣшна стопанска политика водимъ. Миналата година износа на яйца ни даде кржгло 850 милиона лева, а износа на кокошкитѣ 40 милиона. Тази година ние ще имаме едно намаление на износа на яйца съ 120—130 милиона лева. И въ замѣна на това, поради усиления износъ на птици, едно увеличение отъ 10—20 милиона лева . . .

Това ще укаже влияние, безпорно, и на търговския ни балансъ, който само отъ тия два износни артикула ще се намали най-малко съ 100 милиона лева,

Прочее, нужно ли е да се казва кжде лежи грѣшката и да се анкетирва, какво трѣбва да се направи, за да се овеличи износа ни на яйца, който е много по-важенъ за нашето стопанство, отколкото износа на кокошкитѣ.

Не може да се спори, че голѣма е вредата за нашето стопанство, когато нашия селянинъ изхранва кокошкитѣ си презъ зимата, а презъ мартъ и априлъ всѣка година продава около 300.000 бройки за износъ. Въ никоя страна, износа на кокошки не е така усиленъ презъ мартъ и априлъ (пролѣтътъ), макаръ да нѣма запрещение на износа презъ това време. Но изглежда, че самитѣ селяни въ тѣзи страни си правятъ по-добре смѣтката. Тѣ сж много по-практични и съзнателни, защото за нищо не продаватъ кокошкитѣ си въ момента, когато започва най-усиленото производство на яйца.

Макаръ че принципитѣ на свободната търговия трѣбва да се подържатъ винаги, то когато виждаме, че населението ни нѣма още достатъчно съзнание за запазване на своитѣ интереси и тия на общото стопанство, ние мислимъ, че държавата трѣбва да вземе нужнитѣ мѣрки, за да се предпазимъ отъ грѣшки и загуби.

Отъ години насамъ експортѣоритѣ на яйца обръщатъ внимание на държавни инстанции, че този безразборенъ износъ на нашитѣ носливи кокошки е вреденъ; че последния трѣбва да се запрети, било въ живо, било въ заклано състояние на птицитѣ, презъ времето на най-силената носливостъ, значи отъ 1 мартъ до 31 октомврий, и се контингентира общото количество на кокошки, които могатъ да се изнесатъ презъ останалото време.

Защото ясно е, че при наличността на хладилници, каквито и има и се увеличаватъ въ страната, идущата година, вследствие реализирането на концесията за износъ на свинско месо, едно просто ограиичение на износа за из-

вестно време нѣма да постигне целта си. Ще се купуватъ, колятъ и складирватъ кокошкитѣ, и, когато закона позволи износа, тѣ ще се изнасятъ.

Именно това е искането на експортъоритѣ на яйца и ние мислимъ, че тази мѣрка не се диктува, както се казва, само отъ тѣхнитѣ интереси, а отъ тия на самата държава.

Сведения за пазаря у насъ и странство.

ЯЙЦА. Както е известно на всички, съ настѣпването на есенята носливостъта на кокошкитѣ у насъ намалява чувствително. Това е една отъ главнитѣ причини за намаляване износа на яйца презъ това време. Благодарение обаче на хубавото и благоприятно време, пристиганията на яйца въ покупителнитѣ гари продължава, въпреки да се чувства вече намаление на количеството. Понеже това явление е общо за всички продуктивни страни, то търсенето на яйца презъ този сезонъ е обикновено доста оживено. Почти на всѣкъжде по централната ж. п. линия цената на яйцата въ втората половина на октомврий се движеше между 3—3.30 лв. за парче франко складъ.

ПТИЦИ. Търсенето на птицитѣ, поради неблагоприятното за износъ време, е още слабо. Купува само Италянското Д-во въ Левски и то повече за клане. Цената на чифтъ добри кокошки търговска стока се движи между 60—65 лева.

СТРАНСТВО. Пазаря на птичитѣ продукти, частно на яйцата, въ почти всички западноевропейски консумативни центрове е много тихо. Благодарение на последния усиленъ и сезоненъ износъ на яйца отъ всички експортни страни се почувства една доста голѣма стагнация на пазаря, която позволява много труденъ пласиментъ за българскитѣ яйца. Отъ друга страна започна усиленото изваждане на яйцата отъ кюлхауса (хладилницитѣ), които сжщо така затрудняватъ продажбата на преснитѣ яйца. Особенно трудно се продаватъ стари и шпекулирани стоки, каквито има навсѣкъжде.

За пресна хубава българска стока може да се добие 210—215 франка за касата отъ 1440 броя, франко германски или швейцарски граниченъ пунктъ.

На записалитѣ най-малко 10 абонати редакцията ще подари една илюстрирана картина отъ расови Пѣтелъ и кокошка.

Съюзень и кооперативень животъ.

Съобщения на управителния съветъ.

Управителния съветъ свиква на 17 ноемврий—събота, 7 часа следъ обѣдъ въ София извънредно заседание, съ дневень редъ:

1. Организационни въпроси.
2. Разпространение на списанието.
3. Приемане правилника за изложбитъ.
4. Разни.

Присъжствието на членоветъ, особено тѣзи отъ провинцията, е **задължително**.

Дружествата и клубоветъ, които и до сега не сж влѣзли въ връзка съ управителния съветъ на съюза, да сторятъ това въ най-скоро време, като изпратятъ необходимитъ сведения, искани съ окржнитъ № № 1 и 2, а така сжщо и списъцитъ на членоветъ.

Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти е отпуснало помощ на съюза въ размѣръ на 5000 лв.

Редакционни.

Предвидъ на това, че изпращането на квитанций за събиране на абонаментъ по пощата е свързано съ много разноски и трудности, а и мнозина абонати отказватъ изплащането на сжщитъ, редакцията умолява неплатилитъ до сега абонамента си, да сторятъ това най-късно до 15 ноемврий, като изпратятъ сумата отъ 50 лева съ пощенски записъ направо до Модерно птицевъдство — Плѣвень.

Излизането на I-та годишнина отъ списанието е материално гарантирана.

Изъ д-во „Птица“ — София. Окржната птицевъдна изложба, уреждана отъ д-во „Птица“, ще се открие въ София на 18—19 ноемврий т. г., а не на 8 ноемврий, както се съочи по-рано. Правятъ се голѣми приготовления за успѣшното изнисяне на изложбата. Последната ще бжде открита лично отъ г-нъ Министра на Земледѣлието и Държавнитъ имоти. За раздаване премии на изложителитъ и др. сж отпуснати следнитъ помощи:

- 1) Отъ министерството на земледѣлието 20,000 лева.
- 2) Отъ софийската окр. постоянна комисия — 4,000 лева.
- 3) Отъ българското земледѣлско д-во — 20,000 лева.

До сега сж ангажирани отъ изложителитъ надъ 80 кафези.

Много птицевѣди отъ провинцията изказватъ желание да посетятъ изложбата.

Писмо отъ Ломъ.

Ползувайки се отъ случая, приятно ми е да Ви съобща, че при собствената си мелница съмъ обзавелъ модерно птицевъдно стопанство, като за сщщото съмъ си набавилъ инкубаторъ за 200 яйца. Инкубатора е въ действие отъ 14 февруарий т. г. и ми даде много добри, даже неочаквани резултати; получихъ до 94 процента максимумъ лупимостъ, а минимумъ 86. Инкубатора е доставенъ отъ фирмата „Лиска и Вонка“—Чехия, заедно съ малка колония — американски типъ за 300 пилета. Сяедно съ горнитѣ машини се снабдихъ съ 10 контролни гнѣзда — капани, изкуствени водопойки, хранилки, машина за костено брашно, тревомелка и машина за изкуствено угодяване — всичкитѣ тѣзи машини ги получихъ за 18,000 лева франко Ломъ и съмъ много доволенъ отъ работата имъ. До сега имамъ 7 люпенета и само въ първото люпене отъ студа, понеже се изчупиха, презъ началото на мартъ имахъ нещастieto пиленцата да заболаятъ отъ очеполъ, още повече, както Ви е известно, и пролѣтътa не бѣ благоприятна за малкитѣ пилета, останалитѣ люпенета бѣха добри и днесъ притежавамъ добре отгледани и красиви пилета, отъ които мартенскитѣ ярки ми пронесоха добри и оформени яйца.

До сега имахъ наша порода кокошки, само че съ подборъ на носачки и расови пѣтли. Сега имамъ 50 Легхорни и излюпени съ инкубатора презъ м. юлий и сж вече приятни за гледане ярки и пѣтлета. Имамъ модеренъ курникъ за 500—600 кокошки, лѣтни курници и др. модерни приспособления, но да кажа истината, подкрепа отъ държава, община и прочие — никаква. И всичко това съмъ постигналъ съ моето желание да имамъ подобно нѣщо и съ усърдието на моятъ човѣкъ *Димитъръ Ф. Каменовъ* отъ Ломъ, който отъ младини се е отдалъ на това полезно занятие, като го е проучилъ основно, и намѣрилъ добра финансова подкрепа, успѣ да достигне добри резултати, което много ме радва.

Ползувайки се още веднажъ отъ случая, отправямъ до всички непознати лично, но идейни приятели, моите

Ломъ, октомври 1928 год.

искрени поздрави:
Кузманъ Спировъ.

Предпочитайте само българската машина за лупене, система „**Реформа**“. Сведения и безплатни оферти поискайте отъ редакцията на сп. „Модерно птицевъдство“.